

Innst. O. nr. 24.

(1998-99)

Innstilling frå finanskomiteen om lov om endringer av kredittilsynsloven samt endringer i visse andre lover på Finansdepartementets område (stans av ulovlig virksomhet m.v.).

Ot.prp. nr. 65 (1997-98).

Til Odelstinget.

1. INNLEDNING

Samandrag

Finansdepartementet fremmer forslag til enkelte endringer i skatteloven, kredittilsynsloven, sentralbankloven, forsikringsvirksomhetsloven, finansieringsvirksomhetsloven, lov om Statens Banksikringsfond, lov om Statens Bankinvesteringsfond, banksikringsloven og verdipapirhandeloven.

Forslagene til endringer i kredittilsynsloven tar sikte på å gi Kredittilsynet bedre grunnlag for å gripe inn mot, og stanse ulovlig virksomhet. Endringene i de øvrige lovene er dels en oppfølging av de nye aksjelovens bestemmelser om handleplikt ved tap av egenkapital og utdeling av utbytte, dels endringer av teknisk karakter, samt enkelte realitetsendringer av begrenset betydning.

Merknader frå komiteen

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Dag Terje Andersen, Kjell Ivar Fossnes, Ranveig Frøiland, Trond Giske, Frank Willy Larsen, Tore Nordtun og Hill-Marta Solberg, frå Framstegspartiet, Siv Jensen, Per Erik Monsen og Kenneth Svendsen, frå Kristeleg Folkeparti, Randi Karlstrøm, leiaren Lars Gunnar Lie og Ingebrigt S. Sørfonn, frå Høgre, Børge Brende, Per-Kristian Foss og Kjellaug Nakkim, frå Senterpartiet, Eli Sollied Øveraas, frå Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, frå Venstre, Terje Johansen og frå Tverrpolitisk Folkevalde, Steinar Bastesen, syner til merknader under dei ein-skilde avsnitta nedanfor.

2. ENDRING AV KREDITILSYNSLOVA - STANS AV ULOVLEG VERKSEMD

2.1 Bakgrunn for forslaget

Samandrag

Det følger av lov av 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet for kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper og verdipapirhandel m.v. (kredittilsynsloven) § 3 at Kredittilsynet skal se til at de institusjoner det har tilsyn med, virker på en hensiktsmessig og betryggende måte i samsvar med lov og bestemmelser gitt i medhold av lov, samt med den hensikt som ligger til grunn for institusjonens opprettelse, dens formål og vedtekter. Kredittilsynet er tillagt påleggskompetanse både i særlovgivningen og i kredittilsynsloven. Kredittilsynet har imidlertid ikke noen «generell og uttrykkelig» adgang til å pålegge stans av virksomhet overfor foretak som aldri har vært gitt konsesjon, men som driver en aktivitet som tilsynet mener faller inn under en lov som krever slik tillatelse. Å drive virksomhet uten nødvendig konsesjon vil i denne sammenheng bli omtalt som «ulovlig virksomhet».

Kredittilsynet foreslo i brev til Finansdepartementet 24. august 1995 å endre kredittilsynsloven slik at Kredittilsynet får en generell adgang til å pålegge stans av ulovlig virksomhet. Det ble videre foreslått å gi Kredittilsynet hjemmel til å pålegge foretaket, som driver ulovlig virksomhet, en saklig avgrenset og lovbestemt opplysningsplikt.

Bakgrunnen for Kredittilsynets forslag er at Kredittilsynet har sett gjentatte tilfeller av ulovlig virksomhet. Kredittilsynet mener at det i slike tilfeller bør kunne reageres raskt og effektivt for å hindre at slik virksomhet fortsetter.

Kredittilsynets forslag (notat 24. august 1995) ble sendt på høring ved departementets brev 27. november 1995. Høringsfristen var 1. mars 1996.

De høringsinstanser som har kommet med merknader er positive til Kredittilsynets forslag om å endre kredittilsynsloven.

2.2 Stans av ulovleg verksemd

2.2.1 Bakgrunn

Samandrag

Det er i proposisjonen redegjort for gjeldende rett, Kredittilsynets forslag og høringsinstansenes merknader når det gjelder behovet for uttrykkelig hjemmel for å pålegge foretak som driver virksomhet uten nødvendig konsesjon å stanse virksomheten.

2.2.2 Departementet si vurdering

Samandrag

Departementet viser til at verken Kredittilsynet eller Finansdepartementet i dag har en uttrykkelig og generell hjemmel for å pålegge foretak som driver ulovlig virksomhet, å stanse virksomheten. Departementet slutter seg til Kredittilsynets forslag om å ta inn en slik hjemmel i kredittilsynsloven. Departementet ser det kan være behov for at Kredittilsynet raskt og effektivt skal kunne stanse virksomhet som tilsynet antar drives uten nødvendig konsesjon. Virksomhet som drives uten nødvendig konsesjon må antas å svekke tilliten til det norske finansmarkedet. De institusjoner som driver virksomhet i medhold av konsesjon og innen de fastlagte rammer for virksomheten har dermed en klar interesse i at ulovlig virksomhet kan stanses effektivt. Det samme gjelder for forbrukere og andre som benytter seg av konsesjonspliktige tjenester fra foretak uten konsesjon. I en rekke tilfeller må det antas at den ulovlige virksomheten utad fremstår som lovlig og underlagt de kapitalkrav m.v. som er fastsatt for institusjoner under tilsyn av Kredittilsynet.

Etter departementets syn vil en påleggshjemmel gi en mer fleksibel ordning enn dagens system, hvor stans av ulovlig virksomhet som hovedregel må gjennomføres i form av begjæring om midlertidig forføyning eller strafferettslig forfølgelse. Departementet antar videre at Kredittilsynets forslag vil kunne redusere skadevirkningene for publikum og markedet ved at den ulovlige virksomheten etter forslaget vil kunne stanses i løpet av langt kortere tid enn tidligere.

Departementet viser for øvrig til at samtlige høringsinstanser er positive til Kredittilsynets forslag.

Justisdepartementet har i sin høringsuttalelse bedt departementet om å vurdere en plikt for Kredittilsynet til helt eller delvis å stanse virksomhet som drives ulovlig. Justisdepartementet mener at en slik plikt kan begrense risikoen for forskjellsbehandling av like tilfeller. Som også Justisdepartementet påpeker i sin høringsuttalelse, forutsetter en slik generell plikt «at man ikke ser for seg tilfelle hvor Kredittilsynet er

kjent med at virksomheten drives uten tillatelse, men likevel ikke bør gripe inn med pålegg om stans». Departementet slutter seg til Justisdepartementets vurdering av at det vanskelig kan tenkes situasjoner hvor Kredittilsynet er klar over at det drives ulovlig virksomhet, men likevel ikke griper inn med pålegg om stans av virksomhet. Det kan imidlertid ikke utelukkes at det kan oppstå situasjoner der Kredittilsynet av hensyn til tredjemenn vil finne grunn til f.eks. å sette en frist for stans av virksomheten. Dersom bestemmelsen utformes som en plikt, vil det kunne reises spørsmål ved omplikten innebærer at pålegg må gis med øyeblikkelig virkning. Departementet foreslår på denne bakgrunn at bestemmelsen, i samsvar med Kredittilsynets forslag, utformes som en adgang til å pålegge stans av ulovlig virksomhet. Departementet viser for øvrig til at alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper vil være til hinder for usaklig forskjellsbehandling. Departementet kan dessuten vanskelig se at det skulle være større «sannsynlighet» for forskjellsbehandling i forbindelse med pålegg om stans av ulovlig virksomhet enn ved andre former for pålegg Kredittilsynet er gitt hjemmel til å ilegge. Det avgjørende i forhold til bruken av den foreslåtte påleggshjemmelen må antas å være i hvilke grad Kredittilsynet blir oppmerksom på virksomhet som drives ulovlig.

Etter Kredittilsynets forslag kan det gis pålegg om stans dersom tilsynet «antar» at det drives ulovlig virksomhet. Justisdepartementet gir uttrykk for at formuleringen kan tolkes som at Kredittilsynets vedtak er unntatt rettslig overprøving. Etter Justisdepartementets syn bør ikke en slik vurdering, som for en stor del beror på lovtolkning, være unntatt domstolskontroll. Justisdepartementet ber på denne bakgrunn departementet vurdere om bestemmelsen bør utformes slik at det kan pålegges stans av virksomhet overfor foretak eller personer «som driver» ulovlig virksomhet.

Departementet er enig med Justisdepartementet i at et eventuelt pålegg om stans av virksomhet ikke bør være unntatt rettslig overprøving. Ved avgjørelsen av spørsmål om det foreligger ulovlig virksomhet vil Kredittilsynet måtte foreta en faktisk vurdering av virksomheten som drives i forhold til de aktuelle konsesjonskravene som gjelder. Denne vurderingen antas ikke å omfatte noen form for forvaltningsmessig skjønn som ikke kan overprøves av domstolene.

Som nevnt over vil det imidlertid kunne ligge et forvaltningsmessig skjønn i avgjørelsen av om det skal gis pålegg om stans i de tilfeller Kredittilsynet mener at det drives ulovlig virksomhet.

Departementet legger på den annen side til grunn at Kredittilsynets foreslåtte formulering om at det skal kunne gis pålegg om stans dersom tilsynet «antar» at det drives ulovlig virksomhet, vil kunne ha betydning for vurderingen av et eventuelt erstatningsansvar for

Kredittilsynet i forbindelse med et pålegg om stans av virksomhet. Dersom bestemmelsen skulle endres i tråd med Justisdepartementets forslag ved at ordene «tilsynet antar» utgår, og kun omfatte foretak eller person «som driver» ulovlig virksomhet, vil det, som Justisdepartementet også påpeker, kunne stilles spørsmål ved om pålegg som i ettertid viser seg ikke å være riktige, ville kunne utløse erstatningsansvar på objektivt grunnlag. På denne bakgrunn tilrår departementet en formulering i samvar med Kredittilsynets forslag på dette punktet. Dette betyr at et vedtak om stans av ulovlig virksomhet gitt med rimelig grunn, som det i ettertid viser seg er galt, ikke vil kunne utløse et erstatningsansvar på objektivt grunnlag.

Regjeringsadvokaten har i sin høringsuttalelse vist til at det kan oppstå krav knyttet til at Kredittilsynet har unnlatt å benytte seg av sin kompetanse til å stanse ulovlig virksomhet. Det er vist til muligheten for søksmål fra tredjepersoner som hevder å ha blitt påført tap ved at den ulovlige virksomhet ikke er stanset, og som krever erstatning på grunnlag av at Kredittilsynet ikke har benyttet sin myndighet til å stanse virksomheten. Departementet viser til at spørsmålet om statens erstatningsansvar for tap som følge av svikt i en offentlig kontrollordning, har vært drøftet og også vært gjenstand for domstolsbehandling i forhold til en rekke former for kontrollordninger. Departementet legger til grunn at Kredittilsynet ikke vil kunne holdes erstatningsansvarlig for ikke å gi pålegg iht. den kompetanse tilsynet er tillagt, annet enn i helt særegne tilfeller. Spørsmålet om Kredittilsynets eventuelle erstatningsansvar er imidlertid generelt og anses ikke å reise særlige spørsmål i tilknytning til den påleggshjemmel som foreslås her. Det anses derfor ikke nødvendig å gå nærmere inn på dette spørsmålet.

Norges Bank ber om at det presiseres at forslaget er ment å dekke tilfeller hvor nødvendig tillatelse er tilbakekalt. Departementet viser til at Kredittilsynet etter forslaget kan pålegge foretak eller person som tilsynet antar driver virksomhet uten nødvendig tillatelse å stanse. Dette vil omfatte tilfeller hvor det aldri har vært gitt konsesjon, og tilfeller hvor den nødvendige tillatelse er tilbakekalt.

Norges Eiendomsmeidlerforbund ønsker at lovforlaget skal inntas i eiendomsmeglingsloven. Departementet anser det mest hensiktsmessig at en slik generell hjemmel for Kredittilsynet inntas i kredittilsynsloven, og ikke i den enkelte særlov. Det foreslås derfor at bestemmelsen, i tråd med Kredittilsynets forslag, tas inn i kredittilsynsloven.

Departementet tilrår etter dette at Kredittilsynet gis hjemmel til å pålegge foretak eller person som tilsynet antar driver virksomhet som tilsvarer virksomhet som nevnt i kredittilsynsloven § 1 første ledd (finansinstitusjoner m.v.) å stanse slik virksomhet dersom den drives uten nødvendig tillatelse. Departementet viser til at bestemmelsen om stans av

ulovlig virksomhet også retter seg mot utenlandske foretak som nevnt i kredittilsynsloven § 1 tredje ledd. Her fremgår det blant annet at tilsyn etter kredittilsynsloven også skal føres med utenlandske foretak som tilsvarer foretak som nevnt i første ledd, eller foretak som driver virksomhet som tilsvarer virksomhet som nevnt i første ledd.

Kredittilsynet har foreslått at tilsynet skal kunne pålegge stans av virksomhet dersom virksomheten «for øvrig ikke oppfyller vilkår for å drive slik virksomhet som er fastsatt i eller i medhold av lov». Forslaget er etter det departementet kan se ikke begrunnet nærmere. Departementet antar imidlertid at forslaget tar sikte på låneformidlere som opptrer i strid med lovbestemte vilkår, f.eks. ved ikke å ha sendt melding til Kredittilsynet om virksomheten. Etter finansieringsvirksomhetsloven § 4-1 annet ledd kan Kongen kreve at ulovlig låneformidlingsvirksomhet skal opphøre. Departementet viser for øvrig til at Kredittilsynet i henhold til kredittilsynsloven § 4 nr. 9 og 10 har hjemmel til å gi pålegg om retting til institusjoner under tilsyn, dersom virksomheten f.eks. drives i strid med vilkår fastsatt av myndighetene. På bakgrunn av de nevnte bestemmelsene finner ikke departementet det nødvendig med en slik generell bestemmelse i kredittilsynsloven som er foreslått av Kredittilsynet.

Pålegg om stans av virksomheten vil være enkeltvedtak etter forvaltningslovens regler. Forvaltningslovens regler om saksbehandling, klage og omgjøring vil komme til anvendelse.

Det følger av forvaltningsloven § 42 at underinstansen, klageinstans eller annet overordnet organ kan beslutte at et enkeltvedtak ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen avgjort. Departementet viser i denne forbindelse til Kredittilsynets høringsnotat hvor det er vist til at «det ved stans av ulovlig virksomhet normalt vil foreligge et sterkt behov for rask og effektiv aksjonering, bl.a. av hensyn til de interesser som skal beskyttes». Departementet slutter seg til Kredittilsynets syn og antar at det bør utvises forsiktighet med å gi vedtak eller klage vedrørende stans av ulovlig virksomhet oppsettende virkning.

Dersom et pålegg om stans av virksomhet ikke blir etterkommet, vil departementet kunne ilegge daglig mulkt til virksomheten er stanset, jf. kredittilsynsloven § 10 annet ledd. Det vises til nærmere omtale i punkt 2.5 i proposisjonen.

Merknader frå komiteen

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet, sluttar seg til framlegget frå Regjeringa om ny § 4 a i kredittilsynslova.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet mener at Regjeringens forslag om at Kredittilsynet kan gi pålegg om stans av virksom-

heten dersom tilsynet «antar» at det drives ulovlig virksomhet blir en for lettvinnt løsning. Dagens ordning med at stans av «ulovlig» virksomhet krever fastsettelsesdom ved de sivile domstoler for at virksomheten faktisk er ulovlig, har en viktig rettssikkerhetsmessig side som helt forsvinner med Regjeringens forslag. Tar Kredittilsynet feil i en sak, og pålegger stans av en lovlig virksomhet idet den antar at den er ulovlig, har vi lovløse tilstander med et kredittilsyn som dømmende makt hvor retten til å drive virksomhet kan inndras uten bevisførsel. Disse medlemmer mener at tiltalte blir fratatt sine rettigheter, bl.a. retten til å forsvare seg.

Riktignok legges det til grunn at et eventuelt pålegg om stans av virksomhet ikke bør være unntatt rettslig overprøving, men dette er en prosess som kan ta svært lang tid, og når forslaget er formulert slik at et vedtak om stans av ulovlig virksomhet gitt med rimelig grunn, som i ettertid viser seg å være galt, ikke utløser erstatningsansvar på objektivt grunnlag, vil det i praksis være til liten hjelp for den som rammes.

Disse medlemmer vil derfor gå mot forslaget i proposisjonen om ny § 4 a i kredittilsynsloven.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at kjennskapen til aktørene blant publikum ofte er begrenset. «Ulovlig aktør» blir ikke nødvendigvis avslørt av de som ønsker å benytte seg av den finansielle tjeneste vedkommende tilbyr. Disse medlemmer mener det er et behov for at «ulovlig virksomhet» kan stoppes raskt slik at ikke skaden blir uopprettelig. Det tap man kan lide kan bli betydelig, noe som også taler for en hurtig stans av virksomheten.

2.3 Opplysningsplikt

2.3.1 Bakgrunn

Samandrag

Etter kredittilsynsloven § 3 annet ledd annet punktum, plikter foretak under tilsyn når som helst å la Kredittilsynet få gå gjennom sine protokoller, bøker, dokumenter og beholdninger av enhver art og gi alle opplysninger som tilsynet måtte kreve.

Regler om opplysningsplikt følger videre av institusjonslovgivningen. Det vises eksempelvis til verdipapirhandeloven § 12-1 tredje ledd, eiendomsmeglingsloven § 2-7 annet ledd, og revisorloven § 15 annet ledd.

Disse bestemmelsene retter seg i utgangspunktet mot foretak som etter ordlyden er gitt konsesjon til å drive den aktuelle virksomhet.

Kredittilsynet har i dag ingen uttrykkelig hjemmel for å pålegge foretak eller personer som driver ulovlig virksomhet å gi opplysninger.

Det er i proposisjonen videre redegjort for svensk og dansk rett, for Kredittilsynets forslag og høringsinstansenes merknader når det gjelder hjemmel til å pålegge foretak som driver ulovlig virksomhet å gi opplysninger.

2.3.2 Departementet si vurdering

Samandrag

Departementet er enig med Kredittilsynet i at å stanse en virksomhet er et alvorlig tiltak, og at det derfor er viktig at Kredittilsynet har den nødvendige informasjon for å kunne fatte en slik beslutning. Som påpekt av Regjeringsadvokaten kan det stilles spørsmål ved om ikke Kredittilsynet allerede i dag kan sies å ha hjemmel til å innhente opplysninger fra foretak som driver ulovlig virksomhet. Departementet er imidlertid enig med Regjeringsadvokaten i at «det viktige må være å få en klar hjemmel for å kreve opplysninger også der det er usikkert hva slags virksomhet foretaket driver». Departementet slutter seg derfor til Kredittilsynets forslag om at Kredittilsynet skal kunne pålegge personer eller foretak som antas å drive ulovlig virksomhet, å gi de opplysninger om virksomheten som Kredittilsynet finner nødvendig for å avgjøre om det bør fattes vedtak om stans av virksomheten. Det vises til at ingen av høringsinstansene har gått imot en slik bestemmelse.

Justisdepartementet har uttalt at Kredittilsynets forslag til utforming av opplysningspliktbestemmelsen kan medføre at et pålegg om å gi opplysninger kan bli møtt med innsigelse om at virksomheten ikke er av en slik karakter at det kreves konsesjon, og at opplysningsplikten derfor ikke gjelder. Justisdepartementet foreslår derfor at bestemmelsen om opplysningsplikt knyttes til opplysninger som er nødvendige for å bestemme om det er grunnlag for pålegg om stans av virksomheten. Departementet slutter seg til Justisdepartementets vurdering, og har utformet forslaget til lovbestemmelse i samsvar med dette.

Kredittilsynet har foreslått at Kredittilsynet gis hjemmel til å pålegge foretak eller personer å gi «opplysninger og oppgaver». Etter departementets syn vil «oppgaver» falle inn under «opplysninger», og derfor ikke ha noen selvstendig betydning. Departementet tilrår på denne bakgrunn at ordet «oppgaver» tas ut.

Departementet slutter seg til Kredittilsynets forslag om at kredittilsynsloven § 3 tredje ledd skal gjelde tilsvarende for virksomhet som antas drives ulovlig. Dette innebærer at dersom opplysningsplikten ikke oppfylles av foretaket som er gitt pålegg med hjemmel i forslaget § 4a annet ledd, kan tilsvarende plikt pålegges de enkelte tillitsmenn og tjenestemenn i foretaket.

Departementet slutter seg videre til Kredittilsynets forslag om at opplysningsplikten for foretak som det antas driver ulovlig virksomhet, og som inngår i

konsern som ikke er under tilsyn, jf. kredittilsynsloven § 1 annet ledd, skal gjelde tilsvarende for foretakets morselskap eller morselskap i det konsern foretaket er en del av.

Dersom den ulovlige virksomhet foregår i et foretak som inngår i et konsern under tilsyn, vil konsernselskapenes opplysningsplikt følge av kredittilsynsloven. I disse tilfellene vil ikke opplysningsplikten være begrenset til foretakets morselskap, slik som det foreslås for konsern som ikke er under tilsyn, jf. kredittilsynsloven § 1 annet ledd hvor det fremgår at når en institusjon som nevnt i kredittilsynsloven § 1 første ledd (finansinstitusjoner mv.) er en del av et konsern, skal Kredittilsynet i tillegg føre tilsyn med andre selskaper i konsernet. Når tilsynsmessige hensyn tilsier det, skal det også føres tilsyn med den del av virksomheten til selskapene i konsernet som ikke ellers omfattes av kredittilsynsloven.

Et pålegg fra Kredittilsynet om utlevering av opplysninger vil være enkeltvedtak etter forvaltningslovens bestemmelser. Forvaltningslovens regler om saksbehandling, klage og omgjøring vil komme til anvendelse. Som det fremgår i punkt 2.5 foreslår departementet at det kan ilegges daglig mulkt dersom et pålegg om å gi opplysninger ikke etterkommes. Departementet anser at en opplysningsplikt ville være forholdsvis illusorisk uten en slik sanksjonsadgang, idet det vanskelig kan forventes at personer eller foretak som driver ulovlig virksomhet i alle tilfeller vil rette seg etter et pålegg om opplysningsplikt.

Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til framlegget frå Regjeringa.

2.4 Sanksjonar

2.4.1 Bakgrunn

Samandrag

Det følger av kredittilsynsloven § 10 første ledd at «tillits- eller tjenestemenn i institusjoner som er under tilsyn fra Kredittilsynet og som forsettlig eller uaktsomt overtrer denne lov eller bestemmelse eller pålegg gitt med hjemmel i loven eller som medvirker til det, straffes med bøter eller fengsel inntil 1 år eller begge deler, for så vidt forholdet ikke går inn under noen strengere straffebestemmelse».

Videre følger det av bestemmelsens annet ledd at Finansdepartementet kan bestemme at det skal betales en daglig løpende mulkt dersom et pålegg av Kredittilsynet ikke blir etterkommet.

Som nevnt i siste avsnitt under pkt. 2.3.1 i proposisjonen følger det for øvrig av straffeloven § 332 at det er straffbart å utøve virksomhet uten nødvendig konsesjon. Tilsvarende straffebestemmelser finnes også i særlovgivningen, jf. blant annet verdipapirhan-

delloven § 14-3 nr. 4, forsikringsvirksomhetsloven § 14-1 første ledd og finansieringsvirksomhetsloven § 5-1.

Det er i proposisjonen videre redegjort for Kredittilsynets forslag og høringsinstansenes merknader når det gjelder spørsmål om anvendelse av løpende mulkt overfor institusjoner som driver ulovlig virksomhet.

2.4.2 Departementet si vurdering

Samandrag

Departementet er enig med Kredittilsynet i at ved en innføring av en bestemmelse i kredittilsynsloven som gir hjemmel til å stanse ulovlig virksomhet, og som pålegger virksomheter som antas å drive ulovlig en opplysningsplikt, vil kredittilsynsloven § 10 annet ledd om løpende mulkt komme til anvendelse. Det følger av kredittilsynsloven § 10 annet ledd at vedkommende departement kan bestemme at det skal betales løpende mulkt dersom Kredittilsynets pålegg ikke blir etterkommet. Kompetansen til å bestemme om det skal betales løpende mulkt er delegert til Kredittilsynet, jf. Finansdepartementets brev 24. november 1989 til Kredittilsynet. Det følger av dette brevet at delegasjon av myndighet etter § 10 annet ledd kun gjelder for kurante tilfeller, og at prinsipielle eller praktisk viktige saker vedrørende løpende mulkt skal drøftes med departementet før et eventuelt vedtak fattes.

På bakgrunn av at kredittilsynsloven § 10 første ledd om straff kun retter seg mot «institusjoner under tilsyn», mener Justisdepartementet og Den norske Bankforening at det kan oppstå tvil om bestemmelsen i annet ledd om løpende mulkt også bare skal omfatte institusjoner under tilsyn. Det foreslås derfor at kredittilsynsloven § 10 annet ledd om løpende mulkt blir endret slik at det direkte fremgår av lovteksten at «ulovlig virksomhet» faller inn under bestemmelsen.

Departementet finner det utvilsomt at kredittilsynsloven § 10 annet ledd om at Kredittilsynet kan bestemme at en person eller et foretak som ikke retter seg etter Kredittilsynets pålegg skal betale en daglig løpende mulkt til forholdet er rettet, også skal omfatte Kredittilsynets pålegg vedrørende ulovlig virksomhet. Departementet tilrår etter dette at § 10 annet ledd forblir uendret.

Departementet viser til at kredittilsynsloven § 10 første ledd om straff i dag retter seg mot «Tillits- eller tjenestemenn i institusjoner som er under tilsyn fra Kredittilsynet». Departementet er enig med Regjeringsadvokaten i at § 10 første ledd bør endres slik at personer, tillits- eller tjenestemenn i foretak som forsettlig eller uaktsomt overtrer pålegg om opplysningsplikt eller stans av virksomhet, straffes på tilsvarende måte.

Justisdepartementet har i sin høringsuttalelse fortsatt «at fortsatt virksomhet i strid med et pålegg om stans ikke kan straffes etter kredittsinsloven § 10, hvis domstolene kommer til at virksomheten er lovlig uten tillatelse etter loven.» Departementet er enig i dette, og viser til at det fremgår av departementets forslag til lovtekst at det kun er overtredelse av pålegg etter forslaget til ny § 4a som skal kunne straffes med hjemmel i kredittsinsloven § 10. Den ulovlige virksomhet som sådan vil imidlertid kunne bli straffet etter bestemmelser i særlovgivningen eller straffeloven.

Regjeringsadvokaten har bedt departementet vurdere å lovfeste at stansing etter kredittsinsloven skal være særskilt tvangsgrunnlag etter tvangsfullbyrdesloven kap. 13. (Tvangsfullbyrdesloven § 13 omhandler tvangsfullbyrdelse av krav på annet enn penger.) Regjeringsadvokaten viser til at bruk av tvang for å håndheve enkeltvedtak normalt trenger særskilt hjemmel, og at tvangsfullbyrdesloven av 1992 ikke gir alminnelig hjemmel for å fullbyrde forvaltningsvedtak - slik den gir dommer og kjennelser.

Departementet er enig med Regjeringsadvokaten i at overfor useriøse foretak uten reelle aktiva vil løpende mulkt, jf. kredittsinsloven § 10 annet ledd, være «et slag i luften». Departementet mener imidlertid at en eventuell lovendring på dette punktet ikke bør foretas uten en bredere gjennomgang av behovet for særskilte regler om tvangsfullbyrdelse av forvaltningsvedtak generelt.

Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til framlegget frå Regjeringa.

3. ENDRINGAR I SKATTELOVA, KREDIT- TILSYNSLOVA, SENTRALBANKLOVA, FOR- SIKRINGSVERKSEMDLOVA, FINAN- SIERINGSVERKSEMDLOVA, LOVA OM STATENS BANKSIKRINGSFOND, LOVA OM STATENS BANKINVESTERINGSFOND, BANKSIKRINGSLOVA OG VERDIPAPIR- HANDELLOVA

3.1 Innleiing og samandrag

Samandrag

Regjeringen fremmer forslag om endringer i skatteloven, kredittsinsloven, sentralbankloven, forsikringsvirksomhetsloven, finansieringsvirksomhetsloven, lov om Statens Banksikringsfond, lov om Statens Bankinvesteringsfond, banksikringsloven og verdipapirhandelloven.

I de nye aksjelovene er det fastsatt kapitalkrav for aksje- og allmennaksjeselskaper. Forretningsbanker, finansieringsforetak, forsikringsselskaper og verdipapirforetak som er aksjeselskap eller aksjeselskap er omfattet av den generelle aksjelovgivning, så langt

ikke annet følger av spesiallovgivningen. Det er fastsatt særskilte kapitalkrav for finansinstitusjoner i finansieringsvirksomhetsloven m.v. Bestemmelsene gjelder også for finansinstitusjoner som ikke er organisert som aksjeselskap eller allmennaksjeselskap. Etter departementets vurdering må hensiktsmessigheten av de generelle reglene om minstekrav til egenkapital i aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper for finansinstitusjoner ses i lys av de mer spesifiserte og detaljerte krav til kapitaldekning i finansinstitusjonslovgivningen. Departementet foreslår på denne bakgrunn at finansinstitusjoner som er organisert som aksjeselskap og allmennaksjeselskap unntas fra enkelte av bestemmelsene i aksjeloven og allmennaksjeloven om kapitalkrav, utdeling av utbytte og handleplikt ved tap av egenkapital. Det vises til omtale av de nevnte forslag til endringer i kap. 4 i proposisjonen.

Ved lovendring i 1996 ble forsikringsvirksomhetsloven endret slik at adgangen til å stille resiprositetskrav i forhold til filial av utenlandsk forsikringsselskap ble opphevet. Tilsvarende ble gjort i forhold til datterselskap av utenlandske banker. Med resiprositetskrav menes krav om at hjemlandet til det utenlandske selskapet tillater etablering av norske selskaper, som vilkår for det utenlandske selskaps adgang til å etablere seg i Norge. Ved en inkurie ble det ikke foreslått å oppheve adgangen til å stille resiprositetskravet ved etablering av datterselskap av utenlandsk forsikringsselskap. Departementet foreslår å oppheve denne adgangen. Det vises til omtale i pkt. 5.1 i proposisjonen.

Departementet foreslår å innføre en saksbehandlingsfrist på seks måneder ved søknad om tillatelse til å drive virksomhet som forsikringsselskap (etablering) og ved utvidelse av konsesjon for et eksisterende selskap. Forslaget innebærer en gjennomføring av EØS-regler som svarer til art. 12 i henholdsvis første skadeforsikringsdirektiv og første livsforsikringsdirektiv. Det vises til omtale i pkt. 5.2 i proposisjonen.

Forsikringsvirksomhetsloven § 3-5 åpner for at norske finansinstitusjoner eller utenlandske forsikringsselskap kan være mindretallsaksjonær i et forsikringsselskap som er datterselskap av et utenlandsk forsikringsselskap. Dette innebærer en forskjellsbehandling av norske og utenlandske finansinstitusjoner som må antas å stride mot EØS-forpliktelsene, særlig forbudet mot ikke-diskriminering. Det foreslås å likestille norske og utenlandske finansinstitusjoners adgang til å være mindretallsaksjonær i forsikringsselskap som er datterselskap av et utenlandsk forsikringsselskap. Det vises til omtale i pkt. 5.3 i proposisjonen.

Etter finansieringsvirksomhetsloven kan ingen eie mer enn 10 pst. av aksjekapitalen i en finansinstitusjon. Det gjelder flere unntak fra hovedregelen. Bl.a. kan Statens Banksikringsfond og Statens Bankinvesteringsfond eie mer enn 10 pst. av aksjekapitalen

i norske banker. Departementet viser til at banker kan inngå som heleiet datterselskap i finanskonsern. For at statens eierandel i Kreditkassen og Den norske Bank skal kunne videreføres ved en eventuell omorganisering av konsernene hvor disse bankene inngår, foreslår departementet å åpne for at Statens Bankinvesteringsfond skal kunne eie mer enn 10 pst. av aksjekapitalen i selskap som nevnt i finansieringsvirksomhetsloven § 2-2 annet ledd nr. 2 som eier bank. Det vises til omtale i pkt. 5.4 i proposisjonen.

Finansieringsvirksomhetsloven stiller krav om særlig sikkerhet når en finansinstitusjon gir lån eller stiller garanti til sine tjenestemenn, nærmere angitte tillitsmenn i institusjonen, eller til selskaper hvor slike personer er ansvarlig medlem eller styremedlem. Departementet foreslår en utvidelse av former for sikkerhet som skal kunne godtas for slike lån. Det vises til omtale i pkt. 5.5 i proposisjonen.

Opplegget for den årlige kredittmeldingen har blitt lagt om ved at den institusjonsvise omtale av virksomheten i institusjonene som tidligere har fremgått av kredittmeldingene langt på vei er tatt ut. Det er lagt opp til at slik omtale nå skal gis minst en gang hver stortingsperiode, med mindre særlige forhold tilsier hyppigere omtale. Departementet foreslår på denne bakgrunn å endre sentralbankloven, lov om Statens Banksikringsfond og lov om Statens Bankinvesteringsfond slik at meddelelse fra departementet til Stortinget om virksomheten i disse institusjonene skal finne sted minst en gang hver stortingsperiode og oftere dersom særlige forhold tilsier det. Det vises til omtale i pkt. 5.6 i proposisjonen.

Departementet foreslår visse språklige endringer i finansieringsvirksomhetsloven, banksikringsloven og skatteloven, bl.a. som følge av innføring av betegnelsen «Postbanken BA» i postbankloven. Det foreslås også enkelte tekniske opprettinger av finansieringsvirksomhetsloven. Det vises til omtale i pkt. 5.7 i proposisjonen.

Lov av 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel (verdipapirhandelloven) trådte i kraft 1. desember 1997. Kredittilsynet og Oslo Børs har etter ikrafttredelsen gjort departementet oppmerksom på visse behov for tekniske presiseringer i verdipapirhandelloven. Departementet foreslår på denne bakgrunn enkelte tekniske endringer i verdipapirhandelloven.

Det er i proposisjonen videre redegjort for høringer i forbindelse med disse forslagene.

Departementet viser til at alle forslag som fremmes i proposisjonen knytter seg til endringer i eksisterende lover. Av disse er forsikringsvirksomhetsloven gitt anvendelse på Svalbard. Skattelovens § 44 første ledd bokstav l gjelder også på Svalbard, jf. svalbardskatteloven § 3-1 annet ledd. Departementet antar at de forslag som fremmes om endringer i forsikringsvirksomhetsloven og skatteloven ikke vil ha spesielle

konsekvenser i forhold til Svalbard. Departementet antar videre at forslagene om endringer i andre lover ikke vil få spesielle konsekvenser i forhold til andre regler som er gitt anvendelse på Svalbard.

Kredittilsynet har i sin høringsuttalelse foreslått endringer i enkelte bestemmelser som ikke er omtalt i høringsnotatene. Kredittilsynets forslag er dels av teknisk karakter. Enkelte av forslagene har imidlertid en viss materiell betydning. Kredittilsynet antar at departementet vurderer hvorvidt forslagene kan fremmes uten ny høring. Departementet fremmer, på bakgrunn av Kredittilsynets forslag, forslag om enkelte endringer som ikke har vært undergitt alminnelig høring. Departementet har ansett alminnelig høringsbehandling av de aktuelle forslag som åpenbart unødvendig. Det vises til omtale i pkt. 5.7.1 og pkt. 5.8 i proposisjonen. De av Kredittilsynets forslag som forutsetter at det gjennomføres høring, vil bli vurdert fremmet ved en senere anledning. I punkt 5.1.3 og 5.8 i proposisjonen fremmes det også enkelte andre forslag til endringer uten forutgående høring.

Merknader frå komiteen

Komiteen viser til merknader under dei ein-skilde avsnitta nedanfor.

4. ENDRINGAR SOM FØLGJE AV REGLANE I DEI NYE AKSJELOVANE OM HANDLEPLIKT VED TAP AV EIGENKAPITAL OG UTDELING AV UTBYTTE

4.1 Reservefond

Samandrag

Det er i proposisjonen redegjort for ordningen med reservefond for forretningsbanker.

Forretningsbanklovens regler om reservefond har tidligere vært knyttet opp mot reglene i aksjeloven. Ettersom det ikke er krav til reservefondsavsetning i ny aksjelov og allmennaksjelov, vil det etter departementets vurdering, kunne føre til en utilsiktet næringsmessig forskjellsbehandling dersom det fortsatt skal gjelde krav om reservefondsavsetninger for forretningsbanker. I høringsnotatet ble det vist til Ot.prp. nr. 23 (1996-97) om lov om aksjeselskaper (aksjeloven) og lov om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven) hvor det bl.a. vises til at økonomiske effektivitetshensyn taler mot bestemmelser som begrenser kapitalmobiliteten i næringslivet. I Ot.prp. nr. 23 (1996-97) ble det også påpekt at generelle reservefondskrav kan hemme strukturendringer og bidra til høyere kostnadsnivå. Justisdepartementet uttaler i proposisjonen bl.a. (s. 43):

«Etter departementets syn kan det reises tvil om reservefondsordningen er et egnet virkemiddel til beskyttelse av selskapenes kreditorer. Ordningen må i første rekke antas å ha betydning for selskaper med

god inntjening som normalt vil ha evne til å dekke kreditorenes krav. (...)

Ut fra en målsetting om at aksjeselskaper skal ha en forsvarlig egenkapital som heller ikke er unødvendig stor, taler mye for at man forlater ordningen med skjematisk reservefondsavsetninger og i stedet baserer seg på en mer skjønnsmessig bestemmelse om at selskaper skal ha en forsvarlig egenkapital.»

Finansdepartementet foreslår på denne bakgrunn at reservefondskravet for forretningsbanker i forretningsbankloven § 20a oppheves. Dessuten foreslås forretningsbankloven § 5 tredje ledd siste punktum, om at ansvarlig lånekapital er likestilt med aksjekapital i forhold til reglene om reservefond, opphevet som følge av at § 20a oppheves.

Ingen av høringsinstansene har hatt merknader til departementets forslag om å oppheve reservefondkravet for forretningsbanker.

Som følge av regelverksendringer knyttet til reservefond i aksjeloven og allmennaksjeloven, har forsikringsvirksomhetsloven § 3-7 annet ledd, om at aksjelovens regler om reservefond ikke gjelder for forsikringselskaper, ikke lenger et selvstendig innhold. Denne bestemmelsen foreslås derfor opphevet.

Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til framlegget frå Regjeringa.

4.2 Kapitaldekning og utdeling av utbytte

Samandrag

Det er i proposisjonen redegjort for regler som har som formål å verne egenkapitalen i finansinstitusjoner og for høringsinstansenes merknader til forslagene om lovendringer.

Etter departementets vurdering kan betryggende soliditet i den enkelte finansinstitusjon, og i finansnæringen som helhet, best ivaretas gjennom regelverk som hensyntar institusjonenes spesielle balansestruktur.

I tråd med det forslag som ble sendt ut på høring, og høringsinstansenes tilslutning til dette, foreslår departementet således at finansinstitusjoner og verdipapirforetak ikke skal omfattes av aksjelovens bestemmelser om at selskapet ikke kan utdele utbytte dersom egenkapitalen er mindre enn 10 pst. av balansesummen. Departementet foreslår at det tas inn unntak fra de nye aksjelovens regler i forretningsbankloven § 3, finansieringsvirksomhetsloven § 2a-10 og § 3-2, forsikringsvirksomhetsloven § 3-1 og verdipapirhandelloven § 8-10.

Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til framlegget frå Regjeringa.

4.3 Handleplikt

Samandrag

Det er i proposisjonen redegjort for lovregler for høringsinstansenes merknader vedrørende handleplikt.

Både handleplikt ved tap av egenkapital og utdeling av utbytte må etter departementets mening ses i sammenheng med det mer generelle forsvarlighetsprinsipp som er nedfelt i aksjeloven § 3-4 og allmennaksjeloven § 3-4.

Når det gjelder verdipapirforetak slutter departementet seg til Kredittilsynets vurdering av at allmennaksjeloven § 3-5 første ledd tredje punktum bør gis anvendelse. For øvrig foreslår departementet i tråd med forslaget i høringsnotatet og høringsinstansenes uttalelser at styrets handleplikt skal følge av bestemmelsene i spesiallovgivningen. Det vises til forslaget til endringer i forretningsbankloven § 3, finansieringsvirksomhetsloven § 2a-10 og § 3-2, og forsikringsvirksomhetsloven § 3-1.

Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til framlegget frå Regjeringa.

5. TEKNISKE ENDRINGAR OG SMÅ REALITETSENDRINGAR I LOVER PÅ FINANSDEPARTEMENTET SITT OMRÅDE

5.1 Oppheving av resiprositetskrav ved etablering av dotterselskap av utanlandsk forsikrings-selskap

Samandrag

Det er i proposisjonen redegjort for reglene om resiprositetskrav ved etablering av datterselskap av utenlandsk forsikringsselskap og for høringsinstansenes merknader til departementets forslag.

Adgangen til å stille resiprositetskrav ved etablering av datterselskap av banker og filialer av forsikringsselskap som fremgikk av bestemmelsene i forretningsbankloven § 8 og forsikringsvirksomhetsloven § 12-1, ble avvirket ved lov av 28. juni 1996 nr. 46. Bakgrunnen for dette er omtalt i pkt. 5.1.1 i proposisjonen. For nærmere omtale av begrunnelsen for disse endringene vises til Ot.prp. nr. 45 (1995-96) pkt. 2.3 og Innst. O. nr. 72 (1995-96) pkt. 1.2.

Departementet viser til at det skyldes en inkurie at forsikringsvirksomhetsloven § 2-4 annet ledd om adgang til å stille resiprositetskrav overfor datterselskap av utenlandske forsikringsselskap ikke ble foreslått opphevet i Ot.prp. nr. 45 (1995-96). Etter departementets syn er det ikke grunn til å behandle bestemmelsen om resiprositetskrav ved etablering av slike datterselskap annerledes enn de øvrige bestemmelser om resiprositetskrav som ble opphevet ved lov av 28. juni

1996 nr. 46. Departementet foreslår på denne bakgrunn å oppheve forsikringsvirksomhetsloven § 2-4 annet ledd.

SSB har i sin høringsuttalelse bedt om at departementet tar høyde for at norske tilsynsmyndigheter må sikres adgang til relevant regnskaps- og statistikkinformasjon fra de utenlandsk eide filialene. Departementet viser til at det ikke foreslås endringer i reglene om etablering av utenlandske filialer.

Endringsforslaget vil kun berøre datterselskaper av utenlandske forsikringsselskap. Oppheving av forsikringsvirksomhetsloven § 2-4 annet ledd gjør derfor ingen endring i norske tilsynsmyndigheters tilgang på informasjon fra utenlandsk eide filialer.

Etter forsikringsvirksomhetsloven § 2-2 annet ledd kan tillatelse til datterselskap eller filial av utenlandsk forsikringsselskap trekkes tilbake «dersom forutsetningene i §§ 2-4 annet ledd og 12-1 annet ledd ikke lenger er oppfylt». Formålet bak bestemmelsen var at myndighetene skulle kunne trekke tilbake konsesjonen til datterselskap eller filial av utenlandsk forsikringsselskap dersom forutsetningen om resiprositet ikke lenger var oppfylt. Departementet foreslår at adgangen til å trekke tillatelsen tilbake dersom resiprositetskrav ikke er oppfylt oppheves ved å fjerne henvisningen til § 2-4 annet ledd i § 2-2 annet ledd. Forslaget er en oppfølging av forslaget om å oppheve § 2-4 annet ledd.

I henhold til forsikringsvirksomhetsloven § 3-6 tredje ledd gjelder forsikringsvirksomhetsloven § 2-4 annet ledd tilsvarende ved spørsmål om godkjenning av utenlandsk selskaps erverv av mer enn 50 pst. av aksjene i et forsikringsselskap. Formålet bak bestemmelsen var at godkjenning av ervervet skulle kunne nektes ut fra resiprositetsbetraktninger. Departementet mener at det ikke lenger er behov for bestemmelsen i forsikringsvirksomhetsloven § 3-6 tredje ledd og foreslår å oppheve den. Forslaget om å oppheve § 3-6 tredje ledd var ikke omtalt i høringsnotatet, og fremmes på denne bakgrunn uten forutgående høring. Endringen er en teknisk oppfølging av de øvrige forslag om oppheving av resiprositetsbestemmelser.

Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til framlegget frå Regjeringa.

5.2 Innføring av saksbehandlingsfrist på 6 måneder ved søknad om løyve til etablering av forsikringsselskap

Samandrag

Det er i proposisjonen redegjort for innføring av 6-måneders saksbehandlingsfrist ved søknad om tillatelse til etablering av forsikringsselskap og for høringsinstansenes merknader til dette forslaget.

Departementet viser til at det følger av forpliktelsene i henhold til EØS-reglene som svarer til første livsforsikringsdirektiv art. 12 og første skadeforsikringsdirektiv art. 12, at det skal fastsettes adgang til domstolprøving i tilfeller der myndighetene ikke har behandlet en søknad om tillatelse innen utløpet av en periode på seks måneder fra det tidspunkt søknaden ble mottatt. Departementet forstår direktivenes art. 12 slik at vedtak i saken må være truffet innen seks måneder. Departementet mener at det ikke vil være i strid med direktivet at fristen regnes fra det tidspunkt alle nødvendige opplysninger er mottatt. Det vil følge av alminnelige regler om god forvaltningsskikk at myndighetene varsler søker så snart som mulig, dersom søknaden ikke inneholder alle nødvendige opplysninger.

Det foreslås at saksbehandlingsfristen skal gjelde ved søknad om tillatelse til å drive virksomhet som forsikringsselskap (etablering). Forsikringsforbundet og Kommunenes Sentralforbund ved KLP Forsikring har i sine høringsuttalelser gitt uttrykk for at bestemmelsen om saksbehandlingsfrister også må gjelde ved utvidelse av konsesjon for et eksisterende selskap. Departementet slutter seg til dette. Det vises til at «tillatelse», slik dette ordet er brukt i direktivenes art. 12, både omfatter tillatelse som grunnlag for å drive virksomhet og tillatelse til å utvide sin virksomhet til andre klasser eller til annen del av territoriet, jf. art. 7 nr. 1 og 2 og art. 8 nr. 2 i henholdsvis første livsforsikringsdirektiv og første skadeforsikringsdirektiv. Departementet vil ikke foreslå endringer utover det som følger av de nevnte EØS-forpliktelser.

Når det gjelder Forsikringsforbundets uttalelse om at det bør vurderes å innføre saksbehandlingsfrister også ved andre typer tillatelser, vises det til at generelle spørsmål om saksbehandlingsfrister i forvaltningen er utredet av en interdepartemental arbeidsgruppe som avga utredning til Planleggings- og samordningsdepartementet (nå Arbeids- og Administrasjonsdepartementet) 16. september 1997. Arbeidsgruppen foreslår bl.a. en ny bestemmelse i forvaltningsloven om at Kongen på bestemte områder kan fastsette frister for forvaltningens behandling av saker om enkeltvedtak. Forslaget er sendt på høring av Jusdepartementet 4. mars 1998. Det vises videre til at regler om saksbehandlingsfrister i finanslovgivningen vil bli vurdert av Banklovkommissjonen. Departementet vil avvete behandlingen av arbeidsgruppens utredning og Banklovkommissjonens arbeid før en eventuelt vil vurdere andre fristbestemmelser enn de som foreslås her.

Departementet ser det som hensiktsmessig om fristene for behandling av søknader om konsesjon som forsikringsselskap utformes i overensstemmelse med det som gjelder for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak, jf. sparebankloven § 3, forretningsbankloven § 8, finansieringsvirksomhetsloven § 2a-3 og

§ 3-3, samt den lignende bestemmelse i verdipapirhandeloven § 7-3. Departementet foreslår etter dette at det i forsikringsvirksomhetsloven tas inn en bestemmelse i § 2-1 fjerde ledd om at avgjørelse av søknad om tillatelse til å drive virksomhet som forsikringsselskap eller til utvidelse av et etablert selskaps konsesjon, skal meddeles søkeren innen seks måneder etter at søknaden ble mottatt. Dersom søknaden ikke inneholder de opplysninger som er nødvendig for å avgjøre om tillatelse skal gis, skal fristen regnes fra det tidspunkt slike opplysninger ble mottatt.

Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til framlegget frå Regjeringa.

5.3 Utanlandsk finansinstitusjon som minoritetsaksjonær i forsikringsselskap som er datterselskap av utanlandsk forsikringsselskap

Samandrag

Etter forsikringsvirksomhetsloven § 3-5 annet ledd kan bare norske finansinstitusjoner eller utenlandske forsikringsselskap være mindretallsaksjonærer i et forsikringsselskap som er datterselskap av et utenlandsk forsikringsselskap.

Bestemmelsen innebærer en forskjellsbehandling av norske og utenlandske finansinstitusjoners adgang til å være mindretallsaksjonærer i forsikringsselskap hvor et utenlandsk forsikringsselskap er majoritetsaksjonær. Eksempelvis kan en norsk bank være aksjonær i et slikt selskap, men en utenlandsk bank vil være utelukket fra slikt eierskap.

Departementet uttalte i høringsnotatet at det måtte antas at dette ikke er i overensstemmelse med forpliktelsene etter EØS-avtalen, særlig forbudet mot ikke-diskriminering som følger av EØS-avtalen art. 4. Departementet foreslo i høringsnotatet å endre bestemmelsen slik at utenlandske finansinstitusjoner gis samme adgang til å eie aksjer i datterselskap av utenlandske forsikringsselskap som norske finansinstitusjoner.

Ingen av høringsinstansene har hatt merknader til departementets forslag.

Departementet foreslår at forsikringsvirksomhetsloven § 3-5 annet ledd endres, slik at utenlandske finansinstitusjoner gis samme adgang til å eie aksjer i datterselskap av utenlandske forsikringsselskap som norske finansinstitusjoner. Forslaget vil ikke medføre endring i utenlandske forsikringsselskapers adgang til å eie aksjer som nevnt.

Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til framlegget frå Regjeringa.

5.4 Unntak frå eigarbegrensingsreglane for Statens Bankinvesteringsfond og Statens Banksikringsfond

Samandrag

Etter finansieringsvirksomhetsloven § 2-2 første ledd er hovedregelen at ingen kan eie mer enn 10 pst. av aksjekapitalen i en finansinstitusjon. I bestemmelsens annet ledd gjøres det flere unntak fra denne hovedregelen.

Ved lovendring i 1991 ble det åpnet for at Statens Banksikringsfond og Statens Bankinvesteringsfond kunne eie mer enn 10 pst. av aksjekapitalen i norske banker, jf. finansieringsvirksomhetsloven § 2-2 annet ledd nr. 7. Endringen var en følge av opprettelsen av Statens Bankinvesteringsfond, samt at det ble åpnet for at Statens Banksikringsfond kunne eie aksjer direkte i bankene.

I høringsnotatet viste departementet til Nasjonalbudsjettet 1998 s. 100 hvor det heter:

«Regjeringen viser for øvrig til at lov om Statens Bankinvesteringsfond bare gir Bankinvesteringsfondet adgang til å eie aksjer i banker. En rekke banker inngår i dag som heleiet datterselskap i konsern. Det kan ikke utelukkes at dette vil kunne være aktuelt også for Den norske Bank og Kreditkassen. Det statlige eierskapet bør etter Regjeringens syn ikke være direkte knyttet opp mot en bestemt organisering av det enkelte konsern hvor bank inngår. Det legges derfor opp til å foreta nødvendige lovendringer slik at Bankinvesteringsfondets eierskap også kan omfatte holdingselskap som bl.a. eier bank.»

Finanskomiteen kommenterte ikke dette i budsjettinnstillingen (Budsjett-innst. S. nr. I (1997-98)).

I høringsnotatet av 2. februar 1998 foreslo departementet på denne bakgrunn å åpne for at Statens Banksikringsfond og Statens Bankinvesteringsfond gis adgang til å eie mer enn 10 pst. av aksjene i morselskap i finanskonsern som eier bank. Dette ble foreslått gjennomført ved en utvidelse av den allerede eksisterende unntaksbestemmelse for Statens Bankinvesteringsfond og Statens Banksikringsfond i finansieringsvirksomhetsloven § 2-2 annet ledd nr. 7.

Det er i proposisjonen redegjort nærmere for bakgrunnen for departementets forslag og for høringsinstansenes merknader.

Departementet viser til at flere banker i dag inngår som heleiet datterselskap i finanskonsern i tråd med reglene om konserndannelser i finansieringsvirksomhetsloven § 2-2 annet ledd nr. 2. I dag er Den norske Bank og Kreditkassen konsernspiss (morselskap) i finanskonsernene som bankene inngår i. Det kan imidlertid være aktuelt med en annen konsernstruktur. Departementet foreslår på denne bakgrunn å utvide unntaket fra eierbegrensingsreglene i finansieringsvirksomhetsloven § 2-2 annet ledd nr. 7, slik at Statens Banksikringsfond og Statens Bankinvesteringsfond kan eie mer enn 10 pst. av aksjekapitalen i et selskap som nevnt i finansieringsvirksomhet-

sloven § 2-2 annet ledd nr. 2 som eier bank. Etter finansieringsvirksomhetsloven § 2-2 annet ledd nr. 2 bokstav b) er eierbegrensningsreglene ikke til hinder for at en bank eies av bl.a. et forsikringsselskap, forutsatt at banken eies 100 pst. gjennom et holdingselskap. Eierforholdet krever ordinær konsesjon. På bakgrunn av Kredittilsynets høringsuttalelse presiserer departementet at det foreslåtte unntak i et slikt tilfelle skal omfatte eierskap i det eiende forsikringsselskapet, og ikke eierskap i det mellomliggende holdingselskap.

I finansieringsvirksomhetsloven § 2-2 annet ledd nr. 2 bokstav a) er det en forutsetning for at en bank skal kunne eies 100 pst. av et morselskap som nevnt i bestemmelsen, at fordelingen av aksjer i morselskapet er i samsvar med eierbegrensningene i bl.a. finansieringsvirksomhetsloven § 2-2 første ledd. Departementet har tidligere lagt til grunn at bestemmelsen må tolkes slik at forutsetningen er oppfylt dersom eierforholdene i morselskapet er i tråd med reglene i finansieringsvirksomhetsloven § 2-2, og ikke bare reglene i første ledd. Denne forutsetningen vil dermed anses oppfylt dersom Statens Bankinvesteringsfond eier mer enn 10 pst. i morselskapet.

I tilknytning til Sparebankforeningens høringsuttalelse bemerker departementet at hensikten med forslaget er å legge til rette for at fondenes eierandeler i de to bankene på denne måten skal kunne videreføres, uavhengig av organiseringen av konsernet bankene inngår i. Det legges ikke opp til at Statens Bankinvesteringsfond skal få noen utvidet rolle innen banksektoren eller at det i dagens situasjon skal foretas nye innskudd av ansvarlig kapital.

Som en følge av forslaget om å utvide unntaket fra eierbegrensningsreglene foreslår departementet visse endringer i lov om Statens Bankinvesteringsfond. Etter lovens § 5 første ledd bokstav a) kan investeringsfondets midler anvendes til erverv av nyemitterte aksjer utstedt av norske forretningsbanker. Departementet foreslår at Bankinvesteringsfondets midler også skal kunne anvendes til erverv av nyemitterte aksjer utstedt av selskap som nevnt i finansieringsvirksomhetsloven § 2-2 annet ledd nr. 2, som eier bank. Departementet anser en slik endring nødvendig for å sikre at Bankinvesteringsfondet skal kunne videreføre sine eierposisjoner, ved eventuelle oppkjøp, fusjoner eller endringer av organisasjonsmodell i konsernene hvor bankene inngår.

Bankinvesteringsfondets formål er angitt i lov om Statens Bankinvesteringsfond § 1. Fondets formål er å bidra med ansvarlig kapital til norske banker med utgangspunkt i forretningsmessige vurderinger. Bankinvesteringsfondet har i sin høringsuttalelse foreslått at lov om Statens Bankinvesteringsfond § 1 endres slik at fondets formål også skal omfatte å bidra med ansvarlig kapital til selskap som nevnt i finansieringsvirksomhetsloven § 2-2 annet ledd nr. 2, som eier

bank. Departementet viser til at det ikke er hensikten med forslagene som er omtalt ovenfor å gjøre endringer i fondets formål. Det er etter departementets syn ikke nødvendig å gjøre endringer i formålsbestemmelsen for at fondet skal kunne erverve nyemitterte aksjer i et morselskap som eier bank, eller sitte med en større eierandel i et slikt selskap enn 10 pst. Departementet foreslår på denne bakgrunn ingen endring i formålsbestemmelsen i lov om Statens Bankinvesteringsfond.

Etter lov om Statens Bankinvesteringsfond § 5 annet ledd kan Investeringsfondet stille garanti i forbindelse med norske bankers emisjon av aksjer, grunnfondsbevis og ansvarlig lånekapital. Bankinvesteringsfondet har i høringsuttalelsen foreslått at fondet også skal kunne stille garanti ved emisjoner foretatt av selskaper som nevnt i finansieringsvirksomhetsloven § 2-2 annet ledd nr. 2. Av hensyn til konsekvensen i regelverket, foreslår departementet at det åpnes for at Statens Bankinvesteringsfond skal kunne stille garanti også ved emisjoner foretatt av selskap som nevnt i finansieringsvirksomhetsloven § 2-2 annet ledd nr. 2, som eier bank. Departementet forutsetter at dette i dagens situasjon bare vil være aktuelt overfor selskaper hvor Statens Bankinvesteringsfond eventuelt har eierandeler.

Departementet har bl.a. i Ot.prp. nr. 63 (1995-96) s. 39 uttalt at en mener at lov om Statens Banksikringsfond i løpet av relativt kort tid bør oppheves. Finanskomiteens flertall tok departementets merknader vedrørende Statens Banksikringsfond til etterretning, jf. Innst. O. nr. 3 (1996-97) s. 18. Det vises også til omtalen i Nasjonalbudsjettet 1998 s. 99-100. Departementet finner på denne bakgrunn ikke grunn til å foreslå tilsvarende endringer i lov om Statens Banksikringsfond om hvilke aksjer Banksikringsfondet kan erverve, som det som er foreslått for Bankinvesteringsfondet. På denne bakgrunn foreslås det heller ingen endring i lov om Statens Bankinvesteringsfond § 5 første ledd bokstav d) om hvilke aksjer Bankinvesteringsfondet kan erverve fra Banksikringsfondet.

Merknader frå komiteen

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet og Høgre, sluttar seg til framlegget frå Regjeringa om endring av § 2-2 andre ledd nr. 7 i finansieringsverksemdlova og § 5 første ledd bokstav a i lov om Statens Bankinvesteringsfond.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at forslagene er en tilpassning til de eierstrukturendringer som skjer i bank og forsikring, og som gjør at Statens bankinvesteringsfond kan bli tvunget til å selge seg ned hvis ikke lovendringen blir vedtatt. Disse medlemmer mener på et prinsipielt grunnlag et slikt nedsalg er riktig, selv

om staten av den grunn kan bli tvunget til å selge på et ugunstig tidspunkt.

Disse medlemmer vil derfor ikke støtte Regjeringens forslag til endringer i lov om finansieringsvirksomhet § 2-2 annet ledd nr. 7 og lov om Statens bankinvesteringsfond § 5 første ledd bokstav a.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til tidligere merknader hvor det fremgår at Høyre er imot at Staten skal omfattes av andre unntaksbestemmelser enn private aktører når det gjelder eierskap til våre finansinstitusjoner. Disse medlemmer kan heller ikke se at det foreligger en situasjon som gjør at det nå er nødvendig å utvide unntaket fra eierbegrensingsreglene i finansieringsvirksomhetslovens § 2-2 annet ledd til også å omfatte holdingselskap som bl.a. eier bank.

5.5 Finansieringsverksemdlova § 2-15 om sikring mot tap ved lån til tenestemenn, tillitsvalde m.m.

Samandrag

I proposisjonen er det redegjort for finansieringsvirksomhetsloven § 2-15 om sikkerhet ved lån til tjenestemenn, tillitsvalgte m.v. og for høringsinstansenes merknader til departementets forslag.

Departementet slutter seg til Kredittilsynets forslag om å åpne for at statsgarantier, herunder garanti som nevnt i lov om statsforetak §§ 51 og 53 skal være godtatt sikkerhet for lån til ansatte og tillitsvalgte m.v. i finansinstitusjoner. Det samme gjelder pant i adkomstdokument til innskuddsbolig, dvs. andelsleiligheter, aksjeleiligheter og obligasjonsleiligheter. Ingen av høringsinstansene har hatt innvendinger mot en slik utvidelse.

Kredittilsynet har foreslått at pant i slike adkomstdokumenter kun skal godtas innenfor 80 pst. av forsvarlig verdigrunnlag, og for obligasjonsleiligheter begrenset til obligasjonens pålydende. Departementet er enig i at pant i obligasjonsleiligheter bør begrenses til obligasjonens pålydende. Det vises til at slike obligasjoner etter omstendighetene kan forlanges innløst til pålydende verdi. Når det gjelder andre former for adkomstdokumenter til innskuddsbolig, peker Sparebankforeningen i sin høringsuttalelse på at pant i adkomstdokumenter er likestilt med pant i fast eiendom etter kapitaldekningsreglene, noe Sparebankforeningen mener bør gjelde også i forhold til finansieringsvirksomhetsloven § 2-15. Departementet viser til forskrift 22. oktober 1990 nr. 875 om minstekrav til kapitaldekning i finansinstitusjoner og verdipapirforetak § 5 D som bestemmer at lån med pantsikkerhet i bolig som er eller vil bli bebodd av låntaker eller i bolig som er utleid, innenfor 80 pst. av forsvarlig verdigrunnlag, risikovektes med 50 pst. Det skilles ikke mellom ulike typer av boliger. Departementet antar at det kan være

en noe større risiko forbundet med pant i adkomstdokument til bolig, enn pant i fast eiendom.

Departementet antar imidlertid at forskjellen ikke er så stor at den begrunner at pant i slike dokumenter kun skal kunne regnes med med 80 pst. i forhold til finansieringsvirksomhetsloven § 2-15, når pant i annen fast eiendom etter bestemmelsen ikke er underlagt noen tilsvarende begrensning.

Flere av høringsinstansene har tatt opp spørsmål om en ytterligere utvidelse av hvilke former for sikkerhet som skal kunne godtas for lån til ansatte og tillitsvalgte m.v. etter finansieringsvirksomhetsloven § 2-15 første ledd. Kredittilsynet har også i sitt brev av 20. desember 1996 til departementet gitt uttrykk for at det er et behov for en mer omfattende gjennomgang av bestemmelsen. Departementet viser til at Banklovkommisjonen er i ferd med å foreta en bred gjennomgang av regelverket for finansinstitusjoners virksomhet. Departementet finner det derfor hensiktsmessig å avvente slutføring av Banklovkommisjonens arbeid på dette området, før en foretar en nærmere gjennomgang av bestemmelsen i finansieringsvirksomhetsloven § 2-15. Av samme grunn går ikke departementet nå inn for å endre gjeldende kriterier for dispensasjon i finansieringsvirksomhetsloven § 2-15 femte ledd, som foreslått av Sparebankforeningen. Departementet antar imidlertid at det likevel kan være grunn til å likestille kommunal- og fylkeskommunal garanti etter kommuneloven § 51 med statsgaranti. Departementet mener at slik garanti normalt vil være like betryggende som flere av de øvrige formene for sikkerhet som godtas etter finansieringsvirksomhetsloven § 2-15.

Departementet foreslår for øvrig visse redaksjonelle endringer av finansieringsvirksomhetsloven § 2-15.

Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til framlegget frå Regjeringa.

5.6 Endringar i nokre lover som følgje av omlegging av den årlege kredittmeldinga

Samandrag

I proposisjonen er det redegjort for bakgrunnen og høringsinstansenes merknader til forslag om endringer i enkelte lover som følge av ombyggingen av den årlige kredittmeldingen.

St.meld. nr. 12 (1997-98) Kredittmeldinga 1996, var lagt opp i tråd med departementets varslede omlegging av fremtidige kredittmeldinger i Kredittmeldinga 1995. Den institusjonsvise omtale av virksomheten i institusjoner, som tidligere har fremgått av kredittmeldingene, var langt på vei tatt ut. Ettersom årlig omtale fra departementet til Stortinget av virksomheten i Norges Bank, Statens Banksikringsfond og Statens Bankinvesteringsfond anses pålagt ved lov, ble

det imidlertid også i Kredittmeldinga 1996 gitt en omtale av virksomheten i disse institusjonene, jf. pkt. 5.6.1.

Departementet foreslår som varslet i Kredittmeldinga 1995 at de aktuelle bestemmelsene i sentralbankloven, lov om Statens Bankinvesteringsfond og lov om Statens Banksikringsfond endres slik at meddelelse fra departementet om virksomheten gis minst en gang hver stortingsperiode, med mindre særlige forhold tilsier hyppigere omtale. Det vises til at ingen høringsinstanser har vært imot departementets forslag.

Norges Bank har vist til at Stortingets tilsyn med rikets pengevesen, jf. Grunnloven § 75 c), vil være ivarettatt på andre måter enn gjennom omtale i Kredittmeldingen. Departementet slutter seg til dette, og viser bl.a. til at Nasjonalbudsjettet og Revidert nasjonalbudsjett vil inneholde omtale av bl.a. penge- og valutapolitikken.

Lånefullmaktsproposisjonen (Regjeringens forslag om fullmakt til statlig låneopp- tak for kommende budsjettår) inneholder omtale av finansiering av staten (inkludert omtale av intervensjonssamarbeidet mellom Norges Bank og sentralbanker i andre land). På bakgrunn av Norges Banks høringsuttalelse understreker departementet også at Norges Banks årsberetning, årsregnskap og representantskapets uttalelse om hovedstyrets protokoller fortsatt vil bli oversendt Stortinget fra departementet. Det samme gjelder Statens Banksikringsfonds årsregnskap og årsmelding og Statens Bankinvesteringsfonds årsoppgjør. Departementet forutsetter at institusjonene fortsatt utarbeider disse dokumenter innenfor de samme tidsrammer som gjøres i dag, jf. Statistisk sentralbyrås høringsuttalelse. Selv om departementet tar sikte på å oppheve lov om Statens Banksikringsfond, finner departementet det hensiktsmessig at også denne loven endres. Det vises til at Kredittmeldingen 1997 vil bli lagt frem høsten 1998. Den kan således bli lagt frem før et eventuelt forslag om å oppheve lov om Statens Banksikringsfond.

Dersom særlige forhold tilsier det, skal meddelelse fra departementet til Stortinget finne sted oftere enn én gang hver stortingsperiode. Særlige forhold som tilsier omtale kan være f.eks. organisasjonsendringer. Departementet legger til grunn at dette vil være mest aktuelt ved endringer av et visst omfang. Det kan også være aktuelt med en kort redegjørelse om enkelte av de aktuelle institusjonene i de årlige meldingene dersom dette anses nødvendig.

Departementet foreslår etter dette at det tas inn en bestemmelse i sentralbankloven § 28 annet ledd, lov om Statens Banksikringsfond § 8 og lov om Statens Bankinvesteringsfond § 6 første ledd om at meddelelse fra departementet til Stortinget om virksomheten i institusjonene skal finne sted minst en gang hver stortingsperiode og oftere dersom særlige forhold tilsier det.

Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til framlegget frå Regjeringa.

5.7 Tekniske endringar i finansieringsverksemdlova, banksikringslova og skattelova

5.7.1 Endring av finansieringsverksemdlova

Samandrag

I lov av 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven) § 2-6 første ledd er det fastsatt at «Like med at aksjeeierens egne aksjer regnes i forhold til reglene i §§ 2-2, 2-4 og 2-5 første ledd, de aksjer som eies eller overtas av ...». Departementet foreslo i høringsnotatet å fjerne det overflødige ordet «at».

Ved lov av 28. juni 1996 nr. 46 ble finansieringsvirksomhetsloven § 2a-3 endret ved at det ble tilføyet et nytt tredje ledd. Daværende tredje til femte ledd ble fjerde til sjette ledd. Ved en inkurie ble det ikke foretatt korresponderende endringer i lovbestemmelser som viser til finansieringsvirksomhetsloven § 2a-3. Dette gjelder finansieringsvirksomhetsloven § 2a-3 femte og sjette ledd, samt finansieringsvirksomhetsloven § 2a-7 første ledd bokstav a). Dette medfører at disse bestemmelser viser til feil ledd i finansieringsvirksomhetsloven § 2a-3. Departementet viste i høringsnotatet til at dette medfører behov for å endre de nevnte bestemmelser, slik at henvisningene til finansieringsvirksomhetsloven § 2a-3 blir korrekte.

Ingen av høringsinstansene har hatt merknader til forslagene.

Departementet viser til at de foreslåtte endringer er av ren teknisk karakter. Departementet foreslår at ordet «at» fjernes fra finansieringsvirksomhetsloven § 2-6 første ledd. Departementet foreslår videre at henvisningene i finansieringsvirksomhetsloven § 2a-3 femte og sjette ledd, samt finansieringsvirksomhetsloven § 2a-7 første ledd bokstav a) endres fra finansieringsvirksomhetslovens § 2a-3 tredje ledd til finansieringsvirksomhetslovens § 2a-3 fjerde ledd.

Kredittilsynet har i sin høringsuttalelse pekt på behov for ytterligere en teknisk endring i finansieringsvirksomhetsloven. Kredittilsynet viser til at finansieringsvirksomhetsloven § 2-3 om eierandeler til andre enn norske statsborgere ble opphevet ved lov av 23. desember 1994 nr. 75, med virkning fra 1. januar 1995. Henvisninger til den opphevede bestemmelse står fortsatt i lovens § 2-2 annet ledd nr. 1 bokstav a) og i § 2-2 annet ledd nr. 2 bokstav a). Kredittilsynet foreslår på denne bakgrunn at disse henvisningene tas ut.

Departementet slutter seg til dette, og foreslår at henvisningen til finansieringsvirksomhetsloven § 2-3 fjernes fra lovens § 2-2 annet ledd nr. 1 bokstav a) og

i § 2-2 annet ledd nr. 2 bokstav a). Endringen er av ren teknisk karakter.

Departementet viser til at finansieringsvirksomhetsloven § 2-2 annet ledd nr. 2 bokstav a) inneholder en henvisning til § 2a-2 bokstav b) om «blandet konsern». Henvisningen til bokstav b) om blandet konsern er feil. Riktig henvisning skal være til § 2a-2 bokstav d) om morselskap i finanskonsern. Departementet foreslår å korrigere henvisningen i § 2-2 annet ledd nr. 2 bokstav a). Endringen er av én teknisk karakter.

Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til framlegget frå Regjeringa.

5.7.2 Endring av banksikringslova

Samandrag

I lov av 6. desember 1996 nr. 75 om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner (banksikringsloven) § 1-3 (1) bokstav a) er det brukt betegnelsen «bank som eies av staten ved Postverket (Postbanken)». Ved endring av postbankloven ved lov av 22. november 1996 nr. 67 er betegnelsen «bank som eies av staten ved Postverket» endret til «Postbanken BA». I høringsnotatet av 2. februar 1998 foreslo departementet på denne bakgrunn å endre betegnelsen i banksikringsloven § 1-3 (1) bokstav a) til «Postbanken BA».

Ingen av høringsinstansene har hatt merknader til forslaget.

Departementet foreslår at betegnelsen «bank som eies av staten ved Postverket (Postbanken)» i banksikringsloven § 1-3 (1) bokstav a) endres til «Postbanken BA». Den foreslåtte endring er av ren teknisk karakter.

Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til framlegget frå Regjeringa.

5.7.3 Endring av skattelova § 44 første ledd bokstav l

Samandrag

Lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 44 første ledd bokstav l gir rett til skattemessig fradrag for beløp som forretningsbanker innbetaler til Forretningsbankenes sikringsfond i henhold til lov av 24. mai 1961 om forretningsbanker § 28 første ledd, beløp som sparebanker innbetaler til Sparebankenes sikringsfond i henhold til lov av 24. mai 1961 § 44 første ledd om sparebanker, samt avgift som bank som eies av staten ved Postverket (nå Postbanken BA) innbetaler til staten i henhold til lov om bank som eies av staten ved Postverket § 5-5.

Innbetaling til sikringsfond reguleres nå av lov 6. desember 1996 nr. 75 om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner (banksikringsloven). Både forretningsbanker, sparebanker og Postbanken BA betaler avgift til sikringsfond i medhold av banksikringsloven. Denne avgiftsordningen erstatter ovennevnte ordning om innbetaling i henhold til forretningsbankloven, sparebankloven og lov om bank som eies av Staten ved Postverket. I høringsnotatet av 2. februar 1998 foreslo departementet på denne bakgrunn å endre skatteloven § 44 første ledd bokstav l.

Ingen av høringsinstansene hadde merknader til forslaget.

Departementet foreslår å endre skatteloven § 44 første ledd bokstav l, slik at det tas inn en henvisning til den nye banksikringsloven. Samtidig foreslås det å endre betegnelsen «bank som eies av staten ved Postverket (Postbanken)» til «Postbanken BA». De foreslåtte endringer er av ren teknisk karakter.

Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til framlegget frå Regjeringa.

5.8 Tekniske endringar i verdipapirhandellova

5.8.1 Innleiing

Samandrag

Lov av 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel (verdipapirhandelloven) trådte i kraft 1. desember 1997. Kredittilsynet og Oslo Børs har etter ikrafttredelsen gjort departementet oppmerksom på visse behov for tekniske presiseringer i verdipapirhandelloven.

Departementet foreslår på denne bakgrunn enkelte tekniske endringer i verdipapirhandelloven. Departementet vurderer det slik at de forslag som her fremmes er av en slik karakter at det må anses åpenbart unødvendig å gjennomføre alminnelig høring, jf. utredningsinstruksen pkt. 4.3 jf. pkt. 1.4. Forslagene fremmes på denne bakgrunn uten forutgående høring.

5.8.2 Kompetanse til å fastsetje forskrift med heimel i verdipapirhandellova § 5-3 første ledd nr. 4

Samandrag

I verdipapirhandelloven § 5-3 første ledd nr. 4 er det gjort unntak fra plikten til å utarbeide prospekt ved tilbud som gjelder «Euroverdipapirer etter nærmere bestemmelse i forskrift».

Oslo Børs har i brev av 15. desember 1997 til departementet pekt på at bestemmelsen ikke angir hvem som har kompetanse til å fastsette slik forskrift. Oslo Børs viser til at børsen er tillagt ansvaret for prospektkontroll etter verdipapirhandelloven kap. 5 og for øv-

rig er gitt såvel enkeltvedtaks- som forskriftskompetanse etter loven § 5-3. Oslo Børs anmoder på denne bakgrunn om at departementet ved en passende anledning foreslår et tillegg i lovteksten som gir børsen kompetanse til å fastsette forskrift etter § 5-3 første ledd nr. 4.

Departementet legger til grunn at forskriftskompetansen i nevnte bestemmelse skal ligge hos børsen. Det vises til at kompetansen både til å fastsette forskrift og til å treffe enkeltvedtak, som for øvrig fremgår av § 5-3, er lagt til børsen. Departementet foreslår på denne bakgrunn at det presiseres i § 5-3 første ledd nr. 4 at kompetansen tilligger børsen.

Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til framlegget frå Regjeringa.

5.8.3 Verdipapirhandellova § 7-1 om krav om løyve til å yte investeringstenester

Samandrag

Tillatelse til å yte investeringstjenester kreves ikke der investeringstjenesten bare består i å formidle ordre om verdipapirer og andeler i verdipapirfond til verdipapirforetak med tillatelse fra departementet til å yte investeringstjenester eller forvaltningsselskap for verdipapirfond, forutsatt at det ikke forestås oppgjør, jf. verdipapirhandelloven § 7-1 tredje ledd nr. 3 jf. første ledd. Bestemmelsen er en videreføring av § 3-2 tredje ledd nr. 3 i den tidligere verdipapirhandellov.

I sin høringsuttalelse til de tidligere nevnte høringsnotater har Kredittilsynet tatt opp spørsmål vedrørende utformingen av verdipapirhandelloven § 7-1 tredje ledd nr. 3 i tilknytning til formidling av ordre til utenlandske verdipapirforetak. Kredittilsynet uttaler bl.a.:

«Slik bestemmelsen er utformet fremgår det ikke klart at unntaket omfatter formidling av ordre til verdipapirforetak som har sin tillatelse til å yte investeringstjenester i andre land innenfor EØS-området og som har meldt grenseoverskridende virksomhet eller filialetablering til Norge, jf. § 7-7. Det er også uklart om bestemmelsen vil omfatte formidling av ordre til verdipapirforetak med hovedsete utenfor EØS-området, som har særskilt tillatelse til å drive virksomhet i Norge, jf. § 7-8. En særregel for formidling av ordre til norske foretak har neppe vært tilsiktet. Det må dessuten antas at en slik regel er i strid med våre EØS-forpliktelser.»

Kredittilsynet foreslår at ordlyden i § 7-1 tredje ledd nr. 3 endres slik at unntak fra kravet om tillatelse til å yte investeringstjenester knyttes til formidling av ordre til verdipapirforetak med tillatelse til å yte investeringstjenester i Norge i stedet for som i gjeldende regel å knytte unntaket til formidling til foretak som har tillatelse fra departementet.

Departementet viser til at unntaket som fremgår av § 7-1 tredje ledd nr. 3 bygger på unntak i EØS-reglene som svarer til Rdir. 93/22 om investeringstjenester i forbindelse med verdipapirer (ISD) art. 2 nr. 2 bokstav g). Det er ingen holdepunkter i forarbeidene for at det har vært meningen å forskjellsbehandle formidlere av ordre til foretak med tillatelse fra departementet og formidlere av ordre til utenlandske foretak som driver virksomhet i medhold av reglene i verdipapirhandelloven §§ 7-7 og 7-8. Det vises til nærmere omtale i Ot.prp. nr. 15 (1995-96) pkt. 3.3.4 og Innst. O. nr. 48 (1995-96) pkt. 3.2.4.2. Det antas dessuten at en eventuell slik forskjellsbehandling vil være i strid med Norges EØS-forpliktelser, særlig forbudet mot forskjellsbehandling på grunnlag av nasjonalitet. Departementet foreslår på denne bakgrunn å endre verdipapirhandelloven § 7-1 tredje ledd nr. 3 i tråd med Kredittilsynets forslag. For å gjøre det klart at unntaket gjelder formidling også til foretak som kan yte tjenester i Norge uten tillatelse etter verdipapirhandelloven foreslås det imidlertid at unntaket knyttes til verdipapirforetak med adgang til å yte investeringstjenester i Norge.

Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til framlegget frå Regjeringa.

5.8.4 Forskrifta om opplysningsplikt for verdipapirforetak

Samandrag

Ved lov av 7. juni 1996 nr. 25 ble det i verdipapirhandelloven av 1985 § 7-2 tredje ledd fastsatt at verdipapirforetak i det omfang og på den måten Kredittilsynet bestemmer, skal melde fra om transaksjoner i finansielle instrumenter som er gjenstand for omsetning på et regulert marked innenfor EØS-området og som er foretatt gjennom filial eller ved grenseoverskridende virksomhet i annen EØS-stat. Formålet med bestemmelsen var gjennomføring av ISD art. 20 om verdipapirforetakenes plikt til å rapportere transaksjoner. Det vises til nærmere omtale i Ot.prp. nr. 15 (1995-96) s. 80-81.

Med hjemmel i nevnte bestemmelse fastsatte Kredittilsynet 26. september 1996 nr. 951 forskrift om verdipapirforetaks meldeplikt om transaksjoner i finansielle instrumenter som er gjenstand for omsetning på regulert marked innenfor EØS-området og som er foretatt gjennom filial eller ved grenseoverskridende virksomhet i en annen EØS-stat.

Reglene i § 7-2 i verdipapirhandelloven av 1985 ble i stor utstrekning videreført i den nye verdipapirhandelloven av 19. juni 1997 nr. 79. Ved en inkurie ble ikke regelen i § 7-2 tredje ledd foreslått videreført. Dette har medført at forskriften som Kredittilsynet har

gitt med hjemmel i bestemmelsen må antas ikke å ha tilstrekkelig hjemmel. Kredittilsynet har imidlertid gitt et generelt pålegg i form av enkeltvedtak med hjemmel i kredittilsynsloven om at rapportering skal skje i henhold til forskriften.

Departementet viser til at det er nødvendig av hensyn til EØS-forpliktelser som svarer til ISD art. 20 at hjemmelsbestemmelsen som tidligere fremgikk av verdipapirhandelloven § 7-2 tredje ledd, gjeninnføres. Departementet foreslår på denne bakgrunn at en bestemmelse tilsvarende tidligere lovs § 7-2 tredje ledd tas inn i verdipapirhandelloven § 12-2 tredje ledd.

Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til framlegget frå Regjeringa.

5.8.5 Pålegg om retting dersom leiar av oppgjørssentral ikkje oppfyller krava til hederleg vandel og relevant røynsle

Samandrag

Etter verdipapirhandelloven § 12-4 første ledd, tredje punktum kan Kredittilsynet gi pålegg om retting dersom et foretaks ledelse eller styre ikke oppfyller kravene til hederlig vandel og erfaring som fastsatt i lovens § 7-2 annet og tredje ledd. Lovens § 7-2 gjelder bare for verdipapirforetak.

Kredittilsynet har i sin høringsuttalelse til de ovenfor nevnte høringsnotater pekt på at også oppgjørssentralers ledelse skal godkjennes, jf. verdipapirhandelloven § 6-1 tredje ledd. Kredittilsynet mener at det neppe er tilsiktet at påleggshjemmelen ikke omfatter oppgjørssentralers ledelse, idet de samme hensyn gjør seg gjeldende. Kredittilsynet foreslår på denne bakgrunn at verdipapirhandelloven § 12-4 endres slik at Kredittilsynet gis hjemmel til å gi pålegg om retting også der oppgjørssentralers ledelse ikke oppfyller lovens krav til hederlig vandel og erfaring.

Departementet er enig med Kredittilsynet i at det bør gis regler som gir Kredittilsynet mulighet til å gripe inn med pålegg dersom kravene etter lovens § 6-1 tredje ledd til hederlig vandel og relevant erfaring hos den som faktisk leder oppgjørsvirksomheten ikke er oppfylt. Departementet bemerker at Kredittilsynet i sitt forslag bruker ordet «ledelse». Ettersom det bare er den som faktisk leder oppgjørsvirksomheten som skal ha hederlig vandel og relevant erfaring etter verdipapirhandelloven § 6-1, foreslår departementet at påleggshjemmelen begrenses på samme måte.

Departementets forslag har vært forelagt Norsk Opsjonssentral AS, som er den eneste oppgjørssentral som har tillatelse til å drive virksomhet i Norge. Norsk Opsjonssentral ASA har i brev av 28. april 1998 uttalt at en sluttar seg til forslaget og ikke har merknader til den foreslåtte endring.

Merknader frå komiteen

Komiteen sluttar seg til framlegget frå Regjeringa.

6. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSNAR

Samandrag

Forslagene til lovendringer antas ikke å medføre administrative eller økonomiske konsekvenser av betydning, verken for det offentlige eller for private. En del av lovendringene gjelder rettelser av inkurier og andre tekniske tilpasninger, og vil derfor ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige eller private. Andre endringer har som formål å rette opp inkonsistenser som over tid har oppstått mellom lovbestemmelser på enkelte områder. Dette bidrar til forenkling og kan gi en effektiviseringsgevinst.

Departementet antar at arbeid knyttet til eventuelle pålegg om stans av ulovlig virksomhet gitt i medhold av lovforslaget, vil kunne inngå som et naturlig ledd i det alminnelige tilsynet med finansmarkedene. Det legges til grunn at oppgavene ikke vil medføre merarbeid av betydning for Kredittilsynet. Departementet vil for øvrig bemerke at lovforslaget om stans av ulovlig virksomhet vil kunne innebære en kostnadseffektiv fremgangsmåte for å stanse ulovlig virksomhet, sammenlignet med eventuell anmeldelse og straffeforfølgning.

Departementet legger til grunn at opphevingen av reservefondskrav til forretningsbankene på bakgrunn av tilpasning til de nye aksjelovene vil gi en positiv samfunnsmessig effekt ved at en unngår en utilsiktet næringsmessig forskjellsbehandling.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek departementet si orientering til etterretning, og har elles ingen merknader.

7. MERKNADER TIL DEI EINSKILDE BESTEMMELSANE I LOVFORSLAGET

Komiteen viser til at det i kap. 7 i proposisjonen er gjort nærare greie for framlegga om lovendringar.

Komiteen sitt fleirtal, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet og Høgre, sluttar seg til alle framlegga i proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Høyre vil stemme imot forslagene i proposisjonen om endring av § 2-2 annet

ledd nr. 7 i finansieringsvirksomhetsloven og endring av § 5 første ledd bokstav a i lov om Statens Bankinvesteringsfond, jf. avsnitt 5.4 i denne innstilling.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil dessuten stemme imot forslagene i proposisjonen til ny § 4 a i kredittilsynsloven, jf. avsnitt 2.2.2 i denne innstilling.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre slutter seg for øvrig til forslagene i proposisjonen.

8. TILRÅDING FRÅ KOMITEEN

Komiteen viser til proposisjonen og til det som står i denne innstillinga og rår Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer av kredittilsynsloven samt endringer i visse andre lover på Finansdepartementets område (stans av ulovlig virksomhet m.v.).

I.

I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 44 første ledd bokstav l skal lyde:

Beløp som forretningsbanker, sparebanker og Postbanken BA betaler inn til bankenes sikringsfond etter lov av 6. desember 1996 nr. 75 om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner.

II.

I lov av 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet for kredittinstitusjoner, forsikringselskaper og verdipapirhandel m.v. (Kredittilsynet) gjøres følgende endringer:

Ny § 4a skal lyde:

Antar Kredittilsynet at noen som ikke har nødvendig tillatelse, driver slik virksomhet som omfattes av § 1 første eller tredje ledd, kan Kredittilsynet gi pålegg om å stanse virksomheten. Dersom Kredittilsynet finner det nødvendig for å avgjøre om det bør treffes vedtak etter første punktum, kan det pålegge den som det antar driver slik virksomhet, å gi opplysninger om virksomheten. § 3 tredje ledd gjelder tilsvarende. Pålegg om å gi opplysninger kan også omfatte et foretaks morselskap eller morselskapet i det konsern som foretaket er en del av, med mindre foretaket inngår i et konsern under tilsyn, jf. § 1 annet ledd.

§ 10 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Personer, tillits- eller tjenestemenn i foretak som forsettlig eller uaktsomt overtrer pålegg gitt med hjemmel i § 4a, straffes på samme måte.

III.

I lov av 24. mai 1961 nr. 2 om forretningsbanker gjøres følgende endringer:

§ 3 annet ledd nytt annet punktum skal lyde:

Aksjeloven § 3-5 første ledd tredje punktum og § 8-1 annet ledd og allmennaksjeloven § 3-5 første ledd tredje punktum og § 8-1 annet ledd gjelder ikke for forretningsbanker.

Nåværende annet punktum blir nytt tredje punktum.

§ 5 tredje ledd tredje punktum oppheves.

§ 20a oppheves.

IV.

I lov av 24. mai 1985 nr. 28 om Norges Bank og pengevesenet (sentralbankloven) gjøres følgende endring:

§ 28 annet ledd nytt annet punktum skal lyde:

Meddelelse fra departementet til Stortinget om virksomheten i Norges Bank skal finne sted minst en gang hver stortingsperiode, og oftere dersom særlige forhold tilsier det.

V.

I lov av 10. juni 1988 nr. 39 om forsikringsvirksomhet gjøres følgende endringer:

§ 2-1 nytt fjerde ledd skal lyde:

Avgjørelse av søknad om tillatelse etter første ledd jf. tredje ledd skal meddeles søkeren innen seks måneder etter at søknaden er mottatt. Dersom søknaden ikke inneholder de opplysninger som er nødvendig for å avgjøre om tillatelse skal gis, regnes fristen fra det tidspunkt slike opplysninger ble mottatt.

§ 2-2 annet ledd skal lyde:

For selskaper som nevnt i § 2-4 første ledd kan tillatelse også trekkes tilbake dersom forutsetningen i § 12-1 annet ledd ikke lenger er oppfylt.

§ 2-4 annet ledd oppheves.

Nåværende tredje og fjerde ledd blir nye annet og tredje ledd.

§ 3-1 annet ledd nytt annet punktum skal lyde:

Aksjeloven § 3-5 første ledd tredje punktum og § 8-1 annet ledd og allmennaksjeloven § 3-5 første ledd

tredje punktum og § 8-1 annet ledd gjelder ikke for forsikringsselskaper.

§ 3-5 annet ledd skal lyde:

I forsikringsselskap som er datterselskap av utenlandsk forsikringsselskap, kan aksjer for øvrig bare eies av finansinstitusjoner.

§ 3-6 tredje ledd oppheves.

§ 3-7 annet ledd oppheves.

VI.

I lov av 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner gjøres følgende endringer:

§ 2-2 annet ledd nr. 1 bokstav a skal lyde:

et morselskap i et konsern eller i fellesskap av flere selskaper innen konsernet, forutsatt at fordelingen av aksjene i morselskapet er i samsvar med eierbegrensningene i § 2-2 første ledd, jf. § 2-6, eller

§ 2-2 annet ledd nr. 2 bokstav a skal lyde:

et morselskap i et konsern som omfattes av lov om forsikringsvirksomhet eller morselskap som etter sine vedtekter ikke skal drive annen virksomhet enn å forvalte sine eierinteresser i finanskonsern, jf. § 2a-2 bokstav d, forutsatt at fordelingen av aksjer er i samsvar med eierbegrensningene i § 2-2 første ledd, jf. § 2-6, eller

§ 2-2 annet ledd nr. 7 skal lyde:

Statens Banksikringsfond og Statens Bankinvesteringsfond eier mer enn 10 prosent av aksjekapitalen i norske banker eller selskap som nevnt i § 2-2 annet ledd nr. 2 som eier bank.

I § 2-6 skal innledningen til første ledd lyde:

Like med aksjeeierens egne aksjer regnes i forhold til reglene i §§ 2-2, 2-4 og 2-5 første ledd, de aksjer som eies eller overtas av

§ 2-15 første ledd første punktum skal lyde:

En finansinstitusjon kan ikke gi lån til eller stille garanti for representantskapets/forstanderskapets formann eller medlem av styret, kontrollkomiteen eller revisjonen eller sine tjenestemenn eller selskap som noen av de nevnte personer er ansvarlig medlem eller styremedlem i, uten at lånet eller garantien er sikret ved

- a) statlig, kommunal eller fylkeskommunal garanti, herunder garanti som nevnt i lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak §§ 51 og 53,
- b) pant i bankinnskudd, ihendehaverobligasjoner eller obligasjoner registrert i Verdipapirsentralen,
- c) pant i livspoliser innenfor gjenkjøpsverdien,

- d) pant i fast eiendom, og løsøre som kan pantsettes som tilhører til fast eiendom,
- e) pant i adkomstdokument til innskuddsbolig, begrenset oppad til obligasjonens pålydende for pant i adkomstdokument til obligasjonsleilighet,
- f) pant i skip eller motorvogn og anleggsmaskiner, landbruksløsøre og fiskeriredskap pantsatt etter panteloven §§ 3-8 til 3-10.

§ 2a-3 femte ledd skal lyde:

§ 2-6 gjelder tilsvarende ved etablering eller erverv etter annet og fjerde ledd.

§ 2a-3 sjetten ledd første punktum skal lyde:

Kongen kan sette vilkår som nevnt under første, annet og fjerde ledd.

§ 2a-7 første ledd bokstav a skal lyde:

a. avhendelse av eierandeler som nevnt under § 2a-3 fjerde ledd i en finansinstitusjon.

§ 2a-10 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Aksjeloven § 3-5 første ledd tredje punktum og § 8-1 annet ledd og allmennaksjeloven § 3-5 første ledd tredje punktum og § 8-1 annet ledd gjelder ikke for morselskap i finanskonsern.

§ 3-2 annet ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Aksjeloven § 3-5 første ledd tredje punktum og § 8-1 annet ledd og allmennaksjeloven § 3-5 første ledd tredje punktum og § 8-1 annet ledd gjelder ikke for finansieringsforetak som er organisert som aksjeselskap eller allmennaksjeselskap.

VII.

I lov av 15. mars 1991 nr. 2 om Statens Banksikringsfond gjøres følgende endring:

§ 8 nytt tredje punktum skal lyde:

Meddelelse fra departementet til Stortinget om virksomheten i Statens Banksikringsfond skal finne sted minst en gang hver stortingsperiode, og oftere dersom særlige grunner tilsier det.

VIII.

I lov av 29. november 1991 nr. 78 om Statens Bankinvesteringsfond gjøres følgende endringer:

§ 5 første ledd bokstav a skal lyde:

Erverv av nyemitterte aksjer utstedt av norske forretningsbanker og av selskap som nevnt i lov av 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner § 2-2 annet ledd nr. 2 som eier bank.

§ 5 annet ledd tredje punktum skal lyde:

Tilsvarende gjelder ved emisjon foretatt av selskap som nevnt i lov av 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner § 2-2 annet ledd nr. 2 som eier bank.

Nåværende tredje punktum blir nytt fjerde punktum.

§ 6 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Meddelelse fra departementet til Stortinget om virksomheten i Statens Bankinvesteringsfond skal finne sted minst en gang hver stortingsperiode, og oftere dersom særlige grunner tilsier det.

IX.

I lov av 6. desember 1996 nr. 75 om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner gjøres følgende endring:

§ 1-3 første ledd bokstav a skal lyde:

bank, herunder Postbanken BA.

X.

I lov av 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel gjøres følgende endringer:

§ 5-3 første ledd nr. 4 skal lyde:

Euroverdipapirer etter nærmere bestemmelse i forskrift fastsatt av børsen.

§ 7-1 tredje ledd nr. 3 skal lyde:

investeringstjenesten bare består i å formidle ordre om verdipapirer og andeler i verdipapirfond til verdipapirforetak med adgang til å yte investeringstjenester i Norge eller forvaltningsselskap for verdipapirfond, forutsatt at det ikke forestås oppgjør,

§ 8-10 nytt fjerde ledd skal lyde:

Allmennaksjeloven § 8-1 annet ledd gjelder ikke for verdipapirforetak.

§ 12-2 nytt tredje ledd skal lyde:

Et verdipapirforetak skal i det omfang og på den måten Kredittilsynet bestemmer, melde fra om transaksjoner i finansielle instrumenter som er gjenstand for omsetning på et regulert marked innenfor EØS-området og som er foretatt gjennom filial eller ved grenseoverskridende virksomhet i en annen EØS-stat.

Nåværende tredje til sjette ledd blir nye fjerde til syvende ledd.

§ 12-4 første ledd tredje punktum skal lyde:

Tilsvarende gjelder dersom den som faktisk leder oppgjørsvirksomheten i oppgjørssentral eller verdipapirforetaks ledelse eller styre ikke oppfyller kravene til hederlig vandel og erfaring som fastsatt i § 6-1 tredje ledd og § 7-2 annet og tredje ledd.

XI.

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan bestemme at de enkelte bestemmelser i loven skal tre i kraft til ulik tid. Kongen kan gi overgangsregler.

Oslo, i finanskomiteen, den 8. desember 1998.

Lars Gunnar Lie,

leder.

Ranveig Frøiland,

ordfører.

Siv Jensen,

sekretær.